

Sygn. akt XIV C 894/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Jacek Grudziński

Protokolant p.o. stażysty Anita Brzychezy

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2021 roku w Pile

sprawy z powództwa **J. G. (1) (G.)**

przeciwko **Krajowemu Ośrodkowi (...)** z siedzibą w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. Oddała powództwo;
2. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego 10.800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

J. Grudziński

Sygn. akt XIV C 894/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 września 2018 r. powód J. G. (1), wskazując jako pozwanego Krajowy Ośrodek (...) z siedzibą w W., wniósł o pozbawienie w całości wykonalności wyroku Sądu Rejonowego w Pile II Wydział Karny z dnia 10 sierpnia 2007 r. w sprawie sygn. akt II K 526/06, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności tegoż Sądu z dnia 01.08.2008 r., orzekającego wobec powoda J. G. (1) obowiązek naprawienia szkody, poprzez solidarną zapłatę na rzecz Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w P. Filia w P. kwoty 2.016.444,69 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że Sąd Rejonowy w Pile II Wydział Karny prawomocnym wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2007 roku orzekł między innymi wobec powoda obowiązek naprawienia szkody poprzez solidarną zapłatę na rzecz Agencji Nieruchomości Rolnych kwoty 2.016.444,69 zł w sprawie sygn. akt II K 526/06. Wyrok ten uprawomocnił się dnia 19 marca 2008 roku.

W dniu 31 sierpnia 2018 roku powód otrzymał od Komornika Sądowego z T. T. C. o wszczęciu przeciwko niemu egzekucji komorniczej z wyżej opisanego wyroku.

Zgodnie z przepisem art. 117 § 2 i art. 125 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat 10.

W ocenie powoda termin ten minął z dniem 20.03.2018 roku. Zatem roszczenie opisane w wyżej cytowanym wyroku jest przedawnione, a powód podnosząc ten zarzut, wnosi o pozbawienie tytułu wykonawczego „klauzuli wykonalności w całości roszczenia wobec niego”.

J. G. (1) podał w pozwie również, że strony prowadziły rozmowy i zgodnie ustaliły, że windykacja nie będzie prowadzona do czasu rozstrzygnięcia skargi powoda na przedmiotowe orzeczenie do Trybunału w S.; dotychczas skarga nie została rozstrzygnięta.

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 stycznia 2019 r. pozwany Krajowy Ośrodek (...) z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego wg. norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że nie sposób zgodzić się z twierdzeniem powoda o tym, że stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu roszczenie przedawniło się.

Pozwany zwrócił uwagę na to, że z uwagi na przepisy ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 1104), która weszła w życie z dniem 9 lipca 2018 r., roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat 6. Mając na uwadze przepisy przejściowe tej ustawy, nakazujące liczenie 6 letniego terminu przedawnienia od dnia wejścia ustawy w życie, czyli od 9 lipca 2018 r., oczywistym jest, że termin przedawnienia nie upłynął. Nie upłynął także 10 letni termin przedawnienia a to z uwagi na przerwanie biegu przedawnienia poprzez złożenie przez wierzyciela wniosku o nadanie wyrokowi Sądu Rejonowego w Pile z 10.08.2007 r. klauzuli wykonalności. Przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło również 23 lipca 2018 r. kiedy to pozwany złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Na rozprawie w dniu 6 sierpnia 2019 r. powód oświadczył, że między stronami toczą się rozmowy co do ugodowego zakończenia sprawy. W związku z tym pozwany Krajowy Ośrodek (...) w W. sam złożył wniosek o zawieszenie czynności egzekucyjnych prowadzonych przeciwko powodowi, a to w związku z wniesieniem przez powoda skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S.. W związku z tym powód wniósł o zawieszenie postępowania w sprawie.

W piśmie z dnia 14 sierpnia 2019 r. pozwany (...) oświadczył, że nie wyraża zgody na zawieszenie postępowania.

Pozwany zaprzeczył, aby pomiędzy powodem i pozwanym toczyły się rozmowy co do ugodowego zakończenia sprawy, jak również temu, aby pozwany składał wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego toczącego się pod sygn. akt Km 881/17.

Sąd ustalił, co następuje:

Wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2007 r., w sprawie oznaczonej sygnaturą II K 526/06, Sąd Rejonowy w Pile uznał oskarżonych J. G. (1) i W. R. za winnych tego, że w okresie od listopada 1996 roku do 31 grudnia 1997 roku w P., w województwie (...), działając wspólnie i w porozumieniu, przy czym J. G. (1) jako funkcjonariusz publiczny, pełniąc funkcję dyrektora Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa miejscowego Oddziału Terenowego, a W. R. jako główny księgowy tegoż Oddziału, będąc obowiązany na podstawie decyzji Prezesa (...) do zajmowania się sprawami majątkowymi Agencji, nie dopełnili ciężących na nich obowiązków w zakresie wykonywania przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw, w ten sposób, że działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez inną osobę dopuścili do nie objęcia ugodą zawartą w bankowym postępowaniu ugodowym, prowadzonym wobec Agencji przez (...) S.A. Oddział Wojewódzki w P. z siedzibą w W., wierzytelności wynikającej z przejętego przez Agencję zobowiązania w wysokości 2.507.983,38 zł po byłym PGR w J. wobec (...) II Oddział w L. podlegającej zgodnie z ugodą redukcji w kwocie 2.056.546,37 zł, która to wierzytelność w dniu 7 marca 1997 r. została przejęta przez H. S., właściciela (...) z/ś w Ś., a następnie w dniach 30 września 1997 r. i 31 grudnia 1997 r. za zgodą oskarżonych rozliczona przez potrącenie 2.467.881,70 zł z tytułu zobowiązań H. S. wobec (...) w P., przy zastosowaniu redukcji w łącznej kwocie 136.781,60 zł, czym wyrządzili (...) w P. szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w kwocie 2.016.444,69 zł wynikającą z różnicy między wartością potrąconych przez H. S. zobowiązań i wartością zobowiązania Agencji po redukcji zastosowanej w ugodzie bankowej, tj. w odniesieniu do J. G. (1) występuku z art. 231 § 2 i art. 296 § 3 w zw. z § 2 i w zw. z art. 11 § 2 k.k. i wymierzył mu za

to przestępstwo karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych po 100 zł każda tj. łącznie 30.000 zł.

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd Rejonowy w Pile orzekł także wobec obu oskarżonych obowiązek naprawienia szkody poprzez solidarną zapłatę na rzecz Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w P. Filia w P. kwoty 2.016.444,69 zł.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2008 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Pile z 10 sierpnia 2007 r., uznając apelację obrońcy oskarżonego J. G. (1) za oczywiście bezzasadną.

Postanowieniem z dnia 18 marca 2009 r. Sąd Najwyższy oddalił kasację wniesioną przez obrońcę J. G. (1).

Wyrok Sądu Rejonowego w Pile w sprawie II K 526/06 uprawomocnił się w dniu 19 marca 2008 roku.

/wyrok SR w Pile z 10.08.2007 r. k. 9-10 v., wyrok SO w Poznaniu z 19.03.2008 r. k. 26, postanowienie SN z 18.03.2009 r. k. 33-51/

28 lipca 2008 r. Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w P. Filia w P. wniosła do Sądu Rejonowego w Pile wniosek o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Rejonowego w Pile II Wydział Karny z dnia 10.08.2007 r., sygn. akt II K 526/06, w zakresie obowiązku naprawienia szkody określonego w punkcie 3 wyroku i o doręczenie wierzycielowi tytułu wykonawczego obejmującego 5 wypisów wymienionego wyroku opatrzonych klauzulą wykonalności.

1 sierpnia 2008 r. Sąd Rejonowy w Pile nadał klauzulę wykonalności wyrokowi z dnia 10 sierpnia 2007 r. w pkt. 3 (w części nakładającej na oskarżonych obowiązek naprawienia szkody w wysokości 2.016.444,69 zł) i jednocześnie zarządził zwrot wniosku wierzycielowi w części, w jakiej wierzyciel żądał wydania kolejnych egzemplarzy tytułów wykonawczych.

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2009 r. Sąd Rejonowy w Pile nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sadu z dnia 10 sierpnia 2007 r. w sprawie II K 526/06 przeciwko J. G. (1) i W. R., klauzulę wykonalności co do pkt. 3 także przeciwko małżonkowi dłużnika K. G., z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską J. G. (1) i K. G..

Postanowieniem z dnia 1 października 2009 r. Sąd Rejonowy w Pile, na wniosek Agencji Nieruchomości Rolnych, wydał wierzycielowi dwa kolejne tytuły wykonawcze – wyrok Sądu Rejonowego w Pile z dnia 10.08.2007 r. (sygn. II K 526/06) z klauzulą wykonalności na pkt. 3 wyroku także przeciwko G. R. i K. G. (w zakresie określonym w postanowieniu z dnia 22 lipca 2009 r.) jako tytuły wykonawcze nr II i III celem wszczęcia i prowadzenia egzekucji z nieruchomości przeciwko W. R. i G. R. położonych na terenie działania Komornika przy Sądzie Rejonowym w Złotowie oraz celem wszczęcia i prowadzenia egzekucji przeciwko J. G. (1) i K. G. przed Komornikiem przy Sądzie Rejonowym w Trzciance

/wniosek z 28.07.2008 r. k. 29, klauzula wykonalności z 01.08.2008 r. k. 10 v., zarządzenie z 25.08.2008 r. k. 30-32, postanowienie SR w Pile z 22.07.2009 r. k. 3 akt Km 881/17, postanowienie SR w Pile z 01.10.2009 r. k. 3 akt Km 881/17/

Umową z dnia 26 maja 2004 r. zawartą przed notariuszem E. W. w Kancelarii Notarialnej w P., repertorium A nr (...), J. i K. małżonkowie G. darowali swojemu synowi R. G. zabudowane gospodarstwo rolne o powierzchni 35,1195 ha położone w T., w B. i w S., dla którego Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgi wieczyste Kw nr (...), Kw nr (...), Kw nr (...), Kw nr (...), Kw nr (...) i Kw nr (...).

W dniu 15 kwietnia 2009 r. Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w P. Filia w P. skierowała do Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. pozew opatrzony datą 9 kwietnia 2009 r., w którym wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy darowizny z dnia 26 maja 2004 r. repertorium A

nr (...) sporządzonej przed notariuszem E. W. zawartej pomiędzy J. G. (1) jako darczyńcą a pozwanym R. G. jako obdarowanym, obejmująca sześć nieruchomości zapisanych w księgach wieczystych: KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...) i KW nr (...) prowadzonych przez Sąd Rejonowy Wydział Ksiąg wieczystych w T., położonych kolejno: w S. działka nr (...) o pow. 14,9500 ha, w S. działka nr (...) o pow. 10,0023 ha, w B. działka nr (...) o pow. 1,7200 ha, w T. Osiedle (...) działki nr (...) o pow. 0,0833 ha, w T. ul. (...) działki nr (...) o pow. 0,4898 ha, w związku z wierzytelnością przysługującą powódce wobec J. G. (1) potwierdzonej prawomocnym wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2007 r. wydanym przez Sąd Rejonowy w Pile Wydział Karny pod sygnaturą akt II K 526/06 (V Ds. 58/05) zaopatrzonym w klauzulę wykonalności tegoż Sądu z dnia 01.08.2008 r. w zakresie punktu 3 wyroku.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki Agencji Nieruchomości Rolnych z siedzibą w W. Oddział Terenowy w P. Filia w P. umowę darowizny zawartą w dniu 26 maja 2004 r. przed notariuszem E. W. w Kancelarii Notarialnej w P., repertorium A nr (...), mocą której J. G. (1) darował pozwanemu R. G. nieruchomości stanowiące: działkę nr (...) o powierzchni 14,95 ha położoną w S., działkę nr (...) o powierzchni 10,0023 ha położoną w S., działkę nr (...) o powierzchni 1,72 ha położoną w B., działki nr (...) o powierzchni 7,1244 ha położone w T., działki nr (...) o powierzchni 0,833 ha położone w T. oraz działki nr (...) o powierzchni 0,4898 ha położone w T., dla których to nieruchomości Sąd Rejonowy Trzciance prowadzi księgi wieczyste: KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...), KW nr (...) i KW nr (...) – w celu ochrony przysługującej powódce wobec J. G. (1) wierzytelności w kwocie 2.016.444,69 zł zasądzonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Pile z dnia 10 sierpnia 2007 r., sygn. akt II K 526/06 i opatrzonym klauzulą wykonalności tego Sądu z dnia 1 sierpnia 2008 r. Wyrokiem z dnia 28 października 2011 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. z dnia 27 stycznia 2011 r.

/akta SO w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile k. 2-4, 224-224 v. i 297/

22 września 2016 r. Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych skierował do dyrektora Oddziału Terenowego (...) w P. W. P. pismo w sprawie roszczenia wobec J. G. (1) wynikającego z wyroku Sądu Rejonowego w Pile z dnia 10.08.2007 r. Napisał w nim, że w związku z przedegzekucyjnym wezwaniem do zapłaty z dnia 02.09.2016 r. dotyczącym zapłaty przez J. G. (1) na rzecz Agencji roszczenia wynikającego z wyroku Sądu Rejonowego w Pile z dnia 10.08.2007 r., z uwagi na to, że do dnia sporządzenia pisma nie zostało zakończone postępowanie w sprawie rozpatrzenia przez Międzynarodowy Trybunał Praw Człowieka w S. skargi dłużnika z 04.07.2009 r., nie ustały przesłanki stanowiące podstawę do zawieszenia postępowania egzekucyjnego, o których mowa w piśmie Prezesa (...) z dnia 23.12.2009 r., znak: ZF/ (...)/ (...)- (...). Mając powyższe na uwadze, Prezes (...) uznał za zasadne niepodjęcie do czasu rozstrzygnięcia skargi przez Trybunał w S. działań o charakterze przymusowej windykacji. Pismo to zostało przesłane także J. G. (1).

/pisma (...) z 22.09.2016 r. k. 7-8/

23 lipca 2018 r. Krajowy Ośrodek (...) z/s w W. wniósł do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Trzciance T. C. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko J. G. (1) i K. G.. We wniosku tym wierzyciel podał, że zgodnie z art. 45 ust.1 i 2 w zw. z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku (...) (Dz.U. z 2017 r., poz. 624) wstąpił z dniem 1 września 2017 r. w ogół praw i obowiązków Agencji Nieruchomości Rolnych. Wierzyciel wniósł o wszczęcie i przeprowadzenie egzekucji przeciwko dłużnikom poprzez zajęcie konta bankowego, wynagrodzenia za pracę, świadczeń emerytalno-rentowych oraz całego majątku ruchomego i wierzytelności i wyegzekwowanie na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Pile z dnia 10 sierpnia 2007 r., II K 526/06 należności głównej w wysokości 1.993.580,18 zł oraz kosztów egzekucyjnych, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego w postępowaniu egzekucyjnym.

22 sierpnia 2018 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Trzciance T. C. zawiadomił dłużnika J. G. (1) o wszczęciu przeciwko niemu egzekucji. W tym samym dniu Komornik przesłał dłużnikowi wezwanie do wyjawienia majątku i złożenia przyrzeczenia w trybie art. 913 k.p.c. W tym samym dniu Komornik zawiadomił dłużników J. G. (1) i K. G. o wszczęciu egzekucji z nieruchomości o powierzchni 0,4884 ha zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny położonej w T., dla której to nieruchomości jest prowadzona księga wieczysta nr (...) oraz z

nieruchomości o powierzchni 7,1268 ha położonej w T., dla której to nieruchomości jest prowadzona księga wieczysta nr (...).

22 sierpnia 2018 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Trzciance T. C. zawiadomił dłużników J. G. (1) i K. G. o wszczęciu uproszczonej egzekucji z nieruchomości o powierzchni 14,95 ha położonej w S. zapisanej w księdze wieczystej nr (...) oraz z nieruchomości o powierzchni 10,0023 ha położonej w S. zapisanej w księdze wieczystej nr (...).

Komornik zawiadomił także o zajęciu nieruchomości wierzyciela Krajowy Ośrodek (...) i wysłał do Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Trzciance wniosek o wpisanie w księgach wieczystych prowadzonych dla zajętych nieruchomości wzmianek o wszczęciu egzekucji z tych nieruchomości.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Trzciance T. C. dokonał także zajęcia wierzytelności dłużnika J. G. (1) w Urzędzie Skarbowym w C. z tytułu nadpłaty podatku oraz zajęcia renty, emerytury i innych świadczeń w (...) Oddział w P. a także zajęcia rachunku bankowego dłużnika.

/akta egzekucyjne Km 881/17: k. 77-78, 84-88, 93-133, 137-138 v./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następującą ocenę dowodów.

Za wiarygodne należało uznać dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, gdyż ich wiarygodność i moc dowodowa nie były kwestionowane w toku postępowania. Podkreślić przy tym należy, że większa część dokumentów to dokumenty urzędowe w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c., zgodnie z tym przepisem stanowiące dowód tego, co w nich zostało urzędowo zaświadczone.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy okazały się zeznania świadków złożone na rozprawie w dniu 18 sierpnia 2020 r. Nie wniosły nic do sprawy zeznania W. P. – byłego dyrektora (...) oddziału (...) a następnie (...), gdyż nie pamiętał ona żadnych istotnych faktów odnoszących się do egzekucji roszczenia zasądzonego od powoda w pkt. 3 wyroku Sądu Rejonowego w Pile z dnia 10 sierpnia 2007 r. Podobnie należy ocenić zeznania F. N.. Również on nie przedstawił żadnych istotnych okoliczności a nadto próbował kwestionować zasadność wierzytelności stwierdzonej prawomocnym wyrokiem i możliwości jej wyegzekwowania od powoda.

Nie zasługiwały na wiarę zeznania powoda J. G. (1) w części, w której twierdził on, że roszczenie zasądzone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Pile z dnia 10 sierpnia 2007 r. uległo przedawnieniu. Twierdzenia te są sprzeczne z dokumentami znajdującymi się w aktach egzekucyjnych, z których wynika w szczególności, że przed upływem terminu przedawnienia wierzyciel złożył u komornika wniosek o wszczęcie egzekucji.

Sąd zważył, co następuje:

Powód opierał swoje żądanie na treści art. 840 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.). Zgodnie z tym przepisem dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

W orzecznictwie i w piśmiennictwie panuje powszechna zgoda co do tego, że podstawą powództwa opozycyjnego może być podniesiony przez dłużnika zarzut przedawnienia.

Zdarzeniem, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, jest m.in. przedawnienie roszczenia (art. 117 i n. KC). Powód będący dłużnikiem może powołać się na przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym (art. 125 KC). Należy jednak podkreślić, że oparcie powództwa opozycyjnego o przedawnienie roszczenia nie zmierza do ingerencji w treść prawomocnego wyroku, a skutkuje niemożliwością prowadzenia egzekucji, na skutek zdarzenia, które wystąpiło już po powstaniu tytułu. Bezczynność wierzyciela dotycząca roszczenia

stwierdzonego już tytułem stanowi zdarzenie, które stanowi podstawę pozbawienia wyroku wykonalności (Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod red. Szancilo. 2019.)

Zgodnie z treścią art. 117 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia (art. 117 § 2 k.c.).

Zgodnie z art. 125 k.c., w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 1104) roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd przedawnia się z upływem sześciu lat. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości przedawnia się z upływem trzech lat.

Stosownie do treści art. 5 ust. 1 ustawy z 13.04.2018 r. do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu (art. 5 ust. 2). Ustawa weszła w życie w dniu 9 lipca 2018 r.

Przepis art. 125 k.c. w poprzednim brzmieniu przewidywał 10-letni termin przedawnienia roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem sądu. Mając na uwadze to, że ustawa weszła w życie 09.07.2018 r., oczywistym jest, że sześcioletni termin przedawnienia liczony od dnia wejścia jej w życie nie upłynął. Pozostaje więc ustalenie, czy upłynął 10-letni termin przedawnienia przewidziany w przepisach dotychczasowych.

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Zgodnie z art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (art. 124 § 2 k.c.).

Z załączonego do pozwu odpisu wyroku Sądu Rejonowego w Pile wynika, że wyrok ten uprawomocnił się w dniu 19 marca 2008 r. Przy uwzględnieniu powyższego, rzeczywiście, tak jak to podnosi powód w pozwie, termin przedawnienia upłynąłby z dniem 19.03.2018 r. Z odpisu wyroku wynika jednak również, że w dniu 1 sierpnia 2008 r. Sąd nadał temu wyrokowi klauzulę wykonalności. Powszechnie przyjmuje się, że złożenie wniosku o nadanie orzeczeniu sądowemu klauzuli wykonalności przerywa bieg przedawnienia (art. 123 § 1 pkt. 1 k.c.). Złożenie wniosku o nadanie orzeczeniu klauzuli wykonalności jest bowiem czynnością „przedsięwziętą przed sądem bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia”. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 5 grudnia 2019 r., III CZP 38/19, Sąd Najwyższy stwierdził, że zgłoszenie żądania nadania klauzuli wykonalności nie tylko przerywa bieg przedawnienia, lecz również powoduje, że przedawnienie nie będzie biegło do chwili ukończenia postępowania klauzulowego, czyli przez okres, w którym uprawniony nie ma możliwości podejmowania innych działań w celu realizacji roszczenia. Agencja Nieruchomości Rolnych złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Rejonowego w Pile z dnia 10.08.2007 r. w dniu 31 lipca 2008 r. (prezentata na wniosku z 28.07.2008 r. – k. 29). Przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło zatem w dniu 31 lipca 2008 r. Bieg przedawnienia rozpoczął się na nowo 1 sierpnia 2008 r., czyli w dniu nadania tytułowi egzekucyjnej klauzuli wykonalności. Z akt sprawy egzekucyjnej Km 881/17 wynika, że wierzyciel

złożył wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko J. i K. G. w dniu 23 lipca 2018 r. (k. 77-78 akt egzekucyjnych), a zatem przed upływem dziesięcioletniego terminu przedawnienia.

W toku postępowania powód podniósł, że działania pozwanego jako wierzyciela mogą budzić uzasadnione wątpliwości co do tego, czy doprowadziły one do przerwania biegu przedawnienia. W szczególności w piśmie z 22 września 2016 r. Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych poinformował dyrektora Oddziału Terenowego w P. W. P. o tym, że nie jest zasadne podejmowanie wobec powoda „działań o charakterze przymusowej windykacji” do czasu rozstrzygnięcia skargi skierowanej przez J. G. (1) do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S.. Nadto pozwany nie podejmował czynności mimo uzyskania wyroku z 27.01.2011 r. w trybie skargi pauliańskiej i nie przeprowadził egzekucji z nieruchomości, które powód przekazał swojemu synowi w darowiźnie. Według powoda bierność pozwanego i niepodjęcie czynności egzekucyjnych utrzymywały powoda w stanie ciągłej niepewności. Takie zachowanie wierzyciela nie powinno być premiowane i tym samym nie powinno skutkować przerwaniem biegu przedawnienia na niekorzyść dłużnika (powoda).

Zdaniem Sądu podniesione przez powoda okoliczności nie mogły doprowadzić do odmiennej oceny stanu faktycznego.

W nowszym orzecznictwie pojawił się nurt wskazujący na to, że nie zawsze podejmowane przez wierzyciela czynności, pozornie zmierzające do zaspokojenia roszczenia, muszą skutkować przerwaniem biegu przedawnienia. Orzeczenia takie pojawiły się jako remedium na wątpliwe z etycznego punktu widzenia praktyki niektórych wierzycieli, którzy składali wielokrotnie w sprawie tego samego roszczenia wnioski o wezwanie dłużnika do próby ugodowej wyłącznie w celu doprowadzenia do przerwania biegu przedawnienia.

W uzasadnieniu postanowienia z 30.06.2020 r., III CSK 285/19, Sąd Najwyższy stwierdził, że nie jest czynnością zmierzającą bezpośrednio do dochodzenia roszczenia zawezwanie do próby ugodowej, którego celem jest jedynie przedłużenie okresu zaskarżalności wierzytelności przez doprowadzenie do kolejnej przerwy biegu przedawnienia. Taki cel pozostaje zarówno w sprzeczności z założeniami instytucji przedawnienia roszczenia, wśród których na czoło wysuwa się przede wszystkim czasowe ograniczenie uprawnienia służącego wierzycielowi i przyznanie prawa do uchylenia się od zaspokojenia roszczenia zobowiązanemu, jak i w sprzeczności z podstawowym założeniem postępowania pojednawczego, którym jest doprowadzenie do zawarcia ugody, a nie do przerwy biegu przedawnienia.

Z kolei w postanowieniu z 17.06.2020 r., IV CSK 522/19, Sąd Najwyższy przesądził, że nie jest czynnością zmierzającą bezpośrednio do dochodzenia roszczenia zawezwanie do próby ugodowej, którego celem jest jedynie wydłużenie okresu zaskarżalności wierzytelności przez doprowadzenie do kolejnej przerwy biegu przedawnienia. Taki cel pozostaje zarówno w sprzeczności z założeniami instytucji przedawnienia roszczenia, którymi jest przede wszystkim czasowe ograniczenie uprawnienia służącego wierzycielowi i przyznanie zobowiązanemu prawa do uchylenia się od zaspokojenia roszczenia, jak i w sprzeczności z podstawowym założeniem postępowania pojednawczego, którym jest doprowadzenie do zawarcia ugody, a nie do przerwy biegu przedawnienia.

Powyższe wywody dotyczyły czynności wierzyciela w sprawie zawezwania dłużnika do próby ugodowej. W niniejszej sprawie takiego wezwania nie było, co nie pozwala na zastosowania wyżej przytoczonych zasad wprost do niniejszego przypadku. Można by sobie wyobrazić także wniosek o wszczęcie egzekucji jako czynność „pozorną”, której celem nie jest uzyskanie przez wierzyciela zaspokojenia, a jedynie doprowadzenie do przerwania biegu przedawnienia. Wykazanie takiej okoliczności, zgodnie z zasadą wynikającą z art. 6 k.c., obciążało powoda. Przeprowadzone w toku postępowania dowody zarzutów powoda nie potwierdziły.

Przed upływem terminu przedawnienia wierzyciel skierował do komornika wnioski o wszczęcie egzekucji wobec J. G. (1) i jego małżonki. W toku postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela komornik dokonał zajęcia kilku nieruchomości dłużników oraz zajęcia wierzytelności i rachunku bankowego. Nie ma żadnych podstaw do uznania, że były to działania „pozorne”, nakierowane jedynie na przerwanie biegu przedawnienia. Fakt, że wierzyciel mógł wszcząć egzekucję wcześniej nie może prowadzić do odmiennych wniosków niż wyżej wskazane.

Dlatego powództwo podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie drugim wyroku.

Stosownie do treści art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 k.p.c.). Zgodnie z art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Z uwagi na to, że powództwo zostało oddalone, należało koszty procesu zasądzić od powoda na rzecz pozwanego. Pozwany był reprezentowany w sprawie przez radcę prawnego. Wysokość wynagrodzenia radcy prawnego ustalono na podstawie § 15 ust. 1 w zw. z § 2 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanych przepisów prawa, orzeczono jak w sentencji wyroku.

Jacek Grudziński